

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Po resnici k prostesti!

Govoril J. Kosec na shodu goriskih krščanskih društev na Sv. Gori. (Dalje.)

Za liter vina se lahko kupi dušo. Mešetar, ki ne more moza očigani doma, ga pelje v gostilno; pri pijači ga kmalu ovije okoli roke; s pijačo zapeljivci napajajo nedolžna dekleta, da jim za prazno obljubo prodajo svoje telo in dušo; s pijačo lovijo politični in drugi agitatorji vedno žejne volilce v svoje mreže; s pijačo se dajo od brezvestnih izkoriščevalcev potolažili izmolženi delavci, katere je krivica prisilila v štrajk. Od pijače omamljeni delavci niti ne slutijo, da so se prodali v sužnjost svojim sovražnikom, še radujejo se svoje sužnjosti. Ko govorim o pijači, seveda ne mislim vode, ker dandanes so le redki, ki štejejo vodo med pijačo. Nehvaležno ljudstvo tako zaničuje vodo, ta najkoristnejši dar božji, da ima vedno pripravljen pregovor, da voda niti v čevlju ni dobra.

Vsled splošnega pijančevanja ne zadostujejo več zaslužki, ki bi bili sicer zadostni za življenske potrebe. Za nepotrebno pijačo imajo denar, za resnične potrebe družine pa primanjkuje. Uboge žene in revni otroci pa vzdihujejo v krutem sužnjstvu takih mož in očetov. 700 milijonov kron, katere zapijejo v avstrijski državni polovici, zadostujejo skoraj za polovico državnih potrebščin; skupne državne potrebščine pa, ki jih imamo z Ogrsko, bi s tem denarjem tri leta plačevali. L. 1899 je le v naši ubogi gorški deželi bila na dražbi deželne užitnine klicna cena za žganje 50.000 kron, iz česar se lahko preračuni, da bi morali v naši deželi izdati za žganje najmanj 160.000 kron; za 11.000 kron užitnine na pivu, pa najmanj za 300.000 kron piva.

Taki nepotrebni izdatki veliko pripomorejo, da se ljudstvo vedno bolj pogrreza v dolgove. Le poglejte v vašo soseščino in prepričajte se sami, da se zadolžujejo večinoma tisti gospodarji, ki ljubijo opojne pijače, nasprotno pa si trezni gospodarji v kljub velikim gospodarskim bremenom dobro pomagajo. V

listih občinah, kjer se veliko pije, vladajo le nekateri denarni možje, od katerih so pijančki denarno odvisni. Durnarna odvisnost pa je kruto suženjstvo. Veletržci z vinom in drugimi opojnimi pijačami bogatijo, ljudstvo pa propada, splošna omamljenost pa ne dovoljuje spoznati, kje je pravi vzrok gospodarskega propada.

Trezni narodi zmagaajo nad tistimi, ki so udani opojnim pijačam. Sama zavednost, da smo Slovenci, nam ne bo dosti pomagala, ako ne bomo s treznostjo bojevali gospodarski boj s sosedi, kateri svoje trezne moze pošiljajo nad nas. Tožijo, da judje vladajo svet s svojim bogastvom. Temu se nikar ne čudimo, saj so sami najtreznejši narod na svetu, skrbijo pa dovolj, da krščanske narode mamijo z opojnimi pijačami in si jih tako popolnoma vsuzijo. Na Ogrskem je od 48 velikih žganjarn 36, od 557 malih pa 350 v rokah judov; veletržecov s špiritom je 375 judov in le 63 kristjanov. Suženjstvo naših rodnih bratov v Galiciji je že tako znano. V Gorici in Ljubljani sta največa vinotržca juda, zelo trezna moža, ki hočeta imeti v svojih kletah le trezne delavce, veselita se pa, če ljudstvo obilno pije in se za težko prisluženi denar omami. Judom ne moremo radi tega očitati krivico, pač krščanskemu ljudstvu lahko očitamo neumnost. Kršč. ljudstvo pije in pije, ter narodno, gospodarsko in pravno pada v vedno večjo sužnjost. Cetevajo, hrabri kralj Calukafrov, ki se je pred 20 leti po robu postavil mešetarskim Angležem, je spoznal, da je najhujše orožje Angležev zoper Afričane žganje. Rekel je: „Če se prinese v deželo sode ruma, se krađe ljudstvu možgane“. Ljudstvo vzdihuje v gospodarski sužnjosti in kliče na pomoč. Pomoč mu ponujajo razni prijatelji. Pa žal, da jih je malo, ki znajo povedati resnico, da je ljudstvo večinoma samo krivo nesrečnih razmer vsled splošno razširjeno zlorabe opojnih pijač. Učeni socijolog P. Alb. M. Weiss piše: „Boj zoper alkoholizem postaja vedno bolj potreben, tako, da socijalnega politika, ki nima za to oči in srca, ne moremo imeti za

resnega; socijalno delovanje, ki se nalašč ogiba temu prašanju, moramo imenovati le prazne vaje v govornjenju in pisanju.“

Kdo bo ljudstvo oprostil in rešil? „Resnica vas bo oprostila“, pravi naš Gospod J. Kr. Ta rek velja tudi glede zlorabe opojnih pijač. Kaj pa je resnica, sprašujejo pivci zlobno in zasmehovaje ter odgovarjajo: „V vinu je resnica“, „in vino veritas“. Žal, da so res v vinu pamet in resnico potopili, zato jo zdaj tam iščejo. Napili so se pa zlobudravosti, zmedenosti in predsodkov in to imenujejo resnico.

(Konec pride.)

Strossmayerjev govor.

Znano je še cenjenim čitateljem, kako sta „Soča“ in „Slov. Narod“ blatila velikega škofa Strossmayerja podtikajoč mu govor, ki ga ni nikdar govoril in v katerem je mnogo krivih nauk in ostrih napadov na katoliško cerkev in na papeža. Da čitatelji razvidijo, kako sta „Soča“ in „Slovenski Narod“ lagala, navesti hočemo Strossmayerjevo pismo na neko odlično osebo iz leta 1900. Iz tega pisma je razvidno, kako je sam Strossmayer britko obžaloval, da ga slovenski liberalci in slovenski liberalni listi slikajo kot nasprotnika rimskega papeža. Škof Strossmayer piše:

„Hvala Vam lepa na prijateljskem listu, na vesti, ki me je zelo razžalostila. Znajte pa in pomnite prijatelj, da je vse, kar so od Vas označene novine donesle, od prvega do poslednjega slova gola izmišljotina, poptvora in neistina. To se potvura in razglasuje samo zato, da se sveta mati cerkev omrzi. Jaz sem vedno in vedno ljubil s celo dušo in s celim srcem sveto mater cerkev in sedaj jo istotako ljubim; slovanskemu narodu pa, ki ga osobito ljubim in spoštujem, svetujem, da svoji sveti veri in sveti cerkvi vedno zvest ostane, ne samo iz oziroma na svojo neumrjočnost in blaženstvo božje, ampak tudi z oziroma na vsak zemeljski blagoslov, na svobodo, samostojnost, slavo in spas

svoj na zemlji. Jaz sem bil vedno uverjen in sem še sedaj — pripravljen sem to s svojo smrtjo potrditi, da je najzvišenejše in najbožanstvenejše delo rok božjih milosrdja božjega sveta katoliška cerkev, v kateri uživa rod ljudski celo blago in bogastvo božjega odrešenja, in vsajenja do onega časa, kadar Jezus posvečuje umirajočo dušo človeško s svetlim oljem in milostjo svojo na osobit način in jo preustvari, da vidi življenje božje in blaženstvo njegovo; če pa vsled obite milosti in dobrote božje ugledam božje lice, bo tudi to plod delovanja svete matere, katoliške cerkve. Jaz sem zato tudi iskreno ljubil svetega očeta papeža Pia IX., ki je vidni poglavar cerkve, namestnik Jezusov, nezmotljivega vrhovnega pastirja cerkve, spoštoval in ljubil sem ga tudi zato, ker je bil čist in pobožen, učen, ponižen in pripravljen na vsako žrtev za svoj sveti in vzvišeni poklic. Nikdar nisem niti proti njemu niti proti rimski cerkvi govoril. In še danes, ko stojim na robu groba in nesmrtnosti, ljubim in spoštujem katoliško cerkev. Ne morem se primerno zahvaliti božji previdnosti, da mi je milost odkazala, da sem rojen in ohranjen od pobožnih katoliških roditeljev, izučen od poštenih, katoliških učiteljev in da sem naposled izbral svečeniško zvanje. Sedaj sem pa, hvala Bogu, doživel že petdeseto leto biskupovanja. Jaz i danes sv. očeta, Leva XIII., iz vsega srca ljubim in spoštujem, pripravljen, da i zanj žrtvujem svoje življenje, in sem uverjen, da je previdnost in milost božja tako uredila, da se divne sposobnosti njegovega uma in srca zlagajo z njegovimi nadnaravnimi darovi in z njegovim nadnaravnim ciljem. Mnogi bi v današnjem vrvenju tega sveta zdvajali, če ne bi na čelu svete cerkve božje videli Leva XIII., najsvetejšega, najzvišenejšega, najbolj čistega, najpnižnejšega, najslavnejšega moža, ki je kdaj stoloval na stolici sv. Petra. Vsak njegov korak in vsak njegov čin je pravi in živi odsev onega božjega navdahnjenja, ki ga imenujemo nezmotljivost, ki nam obeta mirnejša in boljša, srečnejša in složnejša vremena.

In stisnila je otroka k sebi in ga grela na svojih prsih.

Solnce je že šlo k zatonu, mož je prišel domov, a deček je bil vedno slabjši. Treslo ga je in trepetal je po vseh udih. Mati ga je spravila v posteljo, odela ga je z gorko odejo, a vse ni pomagalo nič. Stegoval je ročice protimami, klical je „ata“ in obračal oči po mali sobici.

Mihec in Franica sta bila vsa v skrbeh.

— Ti moj Bog nebeški, vila je roke mlada mati, ali res ni mogoče, da bi mu bilo bolje?

In odšla je v kuhinjo in skuhalo toplega mleka. V mali žličici ga je potem dajala dečku. Ta je parkrat posrkal, a potem ni hotel več, obrnil se je v stran in obraz mu je postajal rdeč, vroč...

Na klopi pri peči je sedel Mihec.

Gledal je na uro, ki je že lezla proti deseti, pa se zopet ozrl na ženo, ki je tako brhko in gibčno stopala sem pa tje. Kako je bila živa in vesela, koliko in koliko korakov je že storila za otroka. In sedaj naj pride kruta smrt in ga odvzame.

LISTEK

Majnik se poslavlja.

Pred leti ko v domačem kraju
Je gledalo oko veselje,
In mislil skoraj da sem v raji,
Ne znajući za bridko trpljenje;
Ob strani matere ljubeče
V veselji tekli hitro dnevi
So takrat, kdo naj to izreče. —
Prišel je čas za-me ločitve,
Ostavljal dom sem rodni ljubi,
V tujino daljno šel neznano,
Točill solzé po tej izgubi.
Tolažila je misel ena
Na materno srce v domovju,
Da vidim drago mamko zopet.

V tujini drugi se nahajam,
Obzorje drugo se mi širi;
Ljubezen Materi podajam
V tem majniku, Mariji!
Ob strani Matere te dobre
Preživel ure, dneve blage.
Poslušal sem nauke modre
V tem mesecu cvetečem, bujnem.

Kako srce mi je kipel,
Solzilo se mi lice moje,
Za Mater se je srce vnelo,
Za Mater to, predobro, sveto.

A prišel konec tudi temu
Cvetličnem majniku je.
Če doživimo ga, je Njemu
Le znano, ki nas vstvaril.
In s solznimi očmi od Tebe,
Marija se poslavljam.
Za večno Ti darujem sebe,
Ne zabi na-me, Mati.
V tujini zemeljski tolaži
Le to, da spet Te vidim;
V trpljenju to me jači.
Če v majniku ne zrem Te, Mati
Na zemlji več, to prosim,
Da k sebi blagovoliš zvati
Me, ko minilo bo življenje,
Kjer skupno bomo Te častili.

D. G.

Mati.

Ali ima kakov jezik ime, ki bi do-
nelo tako sladko, tako prijetno? Ne, ni-

Delavnica cerkvenih posod
in cerkvenega orodja

Fr. Leban,

Gorica,
Magistratna ulica šteV. 8.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.
Blago se razpošilja franko.

Kuharica želi službe

v mestu ali okolici. Nastopi lahka 15. maja ali pozneje. Eventualno vprašanja na upravništvo »Primorskega Lista« pod šifro „Stajerka 20“.

Priporočam slavnemu občinstvu mojo

krojačnico

v obilo naročilo. Ivan Bajt Placuta št. 28. — Gorica.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 25,
v Gorici,

priporoča čistili duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejon, Portoriko i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljaveče prve in druge vrste, namreč od 1/2 kila in ob enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec v Gorici
Corso Gius Verdi 33.

Izdeluje vsakovrstne obleke za vsaki stan in sicer za civilne, vojaške in državne uradnike.

Za vse obleke je vedno v zalogi raznovrstno ravnomer došlo sveže angleško in domače blago za bližajočo pomladansko sezono.

Ima zalogo gotovih oblek in sukenj za vsaki stan.

o o o Cene zmerne o o o.

Saunig & Dekleva

ulica Municipio št. 1,
Gorica.

Velika tovarniška zaloga *šivalnih strojev* kakor za šivilje, krojače, ševljače, in tudi za umetno vezanje (reklamiranje). V zalogi se tudi nahajajo angleška *dvokolesa* „Helical Premier“ in *slamorenani stroji*, *samokresi* in razne *puške*. lastna meh. popravilnica. Glavno zastopstvo za Primorsko: Centrifug „Westfalia“.

Karol Draščik,

pekovski mojster na Kornu v Gorici odlikovan z častno diplomom najvišjega priznanja jubilejne razstave na Dunaju l. 1898. n v Gorici na razstavi l. 1900 s zlato svetljo izvršuje naročila vsakovrstnega peciva tudi najfinejega, za nove maše in godove kolače za birmo in poroke itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov. — Priporoča se za nje svojim rojakom v mestu in na deželi najuljudneje.

Jakob Šuligoj

urar c. kr. drž. železnic
v Gorici,
Gosposka ulica šteV. 25

Priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih žepnih ur, posebno zdaj ob času sv. birne prav ceno.

M. U. D' Dereani

zdravi
v Gorici, Stolni trg 2, l.

Lekarna Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
s znakom sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da agine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je.

Cena steklenici 60 vin.

Prosiva sahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

Gorica v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva sahtevati listke!

„Centralna posojilnica“

registrovana zadruga v Gorici, ulica Vetturini hiš. šteV. 9.

Posojuje svojim članom od 1. aprila 1905 dalje:

na menico po 5 $\frac{1}{2}$ %, na vknjižbo pa po 5%
z 1/8% upravnega prispevka za vsacega pol leta. Obrestna mera, za hranilne vloge ostane nespremenjena.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta 19 — v Medjatovi hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

vsprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih posloplj, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;
2. zavarovanja zvonov proti poškodbi in
3. za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji:
 - a) zavarovanje na doživetje in za smrt, jednostavna zavarovanja za slučaj smrti, na doto in rento, ljudska zavarovanja z mesečnim plačilom zavarovalnine po 50 vin., 1, 2, 3 in 4 K in daje po neprisiljenih vlogah v oddelku „Rentna hranilnica“ deželne zavarovalnice zelo praktično starostno in rentno preskrbo;
 - b) zavarovanja proti vsakovrstnim nezgodam (telesnim poškodbam) in nezgodam na potovanju po suhem in na vodi ter jamstvena zavarovanja vsake vrste.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanje pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovalcem popolno varnost.

Svoji k svojim!

Zastopnik za pokneženo grofijo gorliško-gradliščansko je vodja „Centralne posojilnice“ v Gorici.

Rojaki Slovenci! Pristopajte k domači zavarovalnici!